

Urho astuvat kumpuin yöstä.

Kansak. op. A. Terentjeff-Terännön pitämä puhe Korpiselän runolaulajajuhlilla.

»Urho astuvat kumpuin yöstä
ja kertovat muinaiskansan työstä».

Näin on lausunut karjalainen runoilija ja professori Arvi Jännes »Karjala»-runossaan. Profeetan silmällä runoilija on katsellut henges-
sään syntyneitä menneisyyden ja tulevaisuuden kuvaa. Juhlamme partasuut urohot ovat ikäänkuin jälleen astuneet keskuuteemme kertomaan töistensä. Heidän vaalimansa aatteen vilja, on kasvullaan ilahduttanut ja kypsillä hedelmillä ravinnut aikalaisiaan ja jälkipolvia. Vuosisatojen hiljalleen vieressä olivat karjalaiset esi-isät laulaneet ja hengen perintöä kartuttaneet, ennenkuin ne oivallettiin kirjallisiksi tuotteiksi muuttaa ja jälkimaailmalle säilyttää. Hengen kasvun täytyi tunkea juurensa useampien sukupolvien sydämiin, ennenkuin vilja joutui korjattavaksi. Mutta silloin olikin tämä karjalainen hengenkasvu tehnyt suuren palveluksen kansalliselle kulttuurillemme. Kalevalan ilmestyminenhan oli voimakas sysäys kansalliselle heräämiselle.

Juhlamme urohot ovat näillä Kalevalan kauneilla kankahilla erämatkoillaan samoilleet. Yhteiset ovat olleet polut, yhdenlaiset heillä harrastukset. Ystäväänsä toimesta ovat he tunnustukseksi saaneet myöskin yhteisen muistomerkin.

Jos edesmenneet vanhat polvet eivät olleet opillisista avuista paljonkaan osalliseksi tulleet, niin oli heidän siveellinen kuntoisuutensa sitä horjumattomampi. Tämän kuntoisuutensa avulla he loivat itselleen elämänarvoja, jotka kohottivat heitä itseään, sukuaan ja heimoaan. Meidän päiviemme ihminen on aineellisuuteen taipuva, ja se uhkaa polkea esi-isäin luomia henkisiä kulttuuriarvoja. Sen tähden on muistettava, että vasta hengenperintöjen arvossapitäminen ja uusien kartuttaminen pystyvät tuomaan aineellistakin hyvinvointia.

Tänä kesäisenä valonjuhlanä tuntuvat ihmismielet lämpenevän esi-isäin muistolle. Vanha laulu ja soitto ovat ikäänkuin lähemmäksi astuneet nykyajan ihmistä. Miespolvi taaksepäin oli elämä näilläkin kankahilla monin verroin yksinäisempää kuin nyt. Elämä silloin nokisissa savupirteissä tuntui joskus rankuisevan tyhjältä. Ja kun vielä kohtalon tuulet kovin runtelivat, niin silloin luotiin laulut, vierit virret, soitto kaunis kajahti.

Yhdistäköön osaltaan tämäkin juhla tänne saapuneiden heimon ja kansamme parempiosaiten mieliä rajaseutumme elämään ymmärtämään!

Lujittakoon tämä tilaisuus tienoon nykypolvet kunnioittamaan esi-isäin hengenperintöjä, säilyttäen sitä, mikä heillä oli oleellisinta ja perinnöksi kelpaavaa. Tulokoon tähän pystytetty kahden suvun yhteinen muistomerkki olemaan muistutuksena täällä elämän risti-riittaisuuksien keskellä myöskin sovinnollisuuden välttämättömyydestä ja sen tuottamasta siunauksesta.

Pyydän Karjalan Sivistysseuralle ja sen lämminsydämiselle sihteerille saada lausua kunnioittavimmat onnitteluni ja vilpittömät kiitokset tästä arvokkaasta, Karjalan vanhaa kulttuuria edustavasta muistomerkistä, jolla Seura on tahtonut paikkakuntaamme kunnioittaa, samalla kun mielihyvin otamme tämän muistomerkin vastaisen käytännöllisen hoidon paikkakunnallisen elimen huoleksi.

Pyydän kiittää kaikkia esiintyjä, kuin myöskin kaikkia niitä, jotka tavalla tai toisella ovat tämän kauniin muistomerkin ja mielinpainuvan tilaisuuden hyväksi myötävaikuttaneet.

Toivotan kaikille juhlaieraille mieluista illanviettoa näillä Kalevalan kankahilla, kuuluilla harjuillamme!

Merkkipäiviä.

Professori A. R. Niemi 60-vuotias.

Etevä, utterana kansanrunouden tutkija prof. A. R. Niemi täytti viime heinäkuun 25 p:nä 60 vuotta. Merkkipäivänsä johdosta, jota juhlija vietti Terijoella, sai hän lukuisia onnentoivotuksia ja tervehdyksiä kirjeiden, sähkösanomien ja lahjain muodossa. Niitä olivat lähettäneet Helsingin Yliopisto, Suomalainen Tiedeakatemia, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Kalevalaseura, Kaunasin yliopiston humanistinen tiedekunta (Liettuassa), Karjalan Sivistysseura, Itsenäisyyden Liitto, Suomen Hierojaseura, Suomalaisliittolainen yhdistys Kaunasissa sekä lukuisat yksityiset.

Karjalan Sivistysseuran onnittelu kuului näin:

Harrasta runon tutkijaa ja tiedemistä, etevää vanhan henkisen perintömme selvittelijää, lämminsydämistä Karjalan ystävää onnittelee ja tervehtii

Karjalan Sivistysseura.

Kuten tiedetään, toimii prof. Niemi jo useita vuosia Karjalan Sivistysseuran varapuheenjohtajana ja on lehtemme Toukomiehen utterimpia vakinaisia avustajia.

Johtaja Pekka Mattinen

täytti viime kesäkuun 8 p:nä 50 vuotta. Merkkipäivänään sai johtaja M. kesäaunollaan Espoossa jo varhain aamulla vastaanottaa useita kunnianosoitus- ja tervehdyskäyntejä, joilla lukuisat liikkeet, ystävät y. m. toivat hänelle onnitte-
lujaan, tervehdyksiään ja lahjojaan. Lassila & Tikanoja Osakeyhtiön johtokunta ja toiminimen sekä Vaasan että Helsingin liikkeen henkilökunta toivat hänelle edustajainsa kautta tervehdyksensä kallisarvoisten lahjojen ohella, samoin pääkaupungin ja maaseutujen monet karjalaiset y. m. liikkeet sekä lukuisat yksityiset.

Sivistyksen tuojia pohjoisille kansoille.

III. *Ansgarius, »Pohjolan apostoli».*

Kuluneen elokuun 17 ja 18 p:nä vietettiin Ruotsissa sikäläisten roomalaiskatolilaisten kesken muistojuhlaa sen johdosta, että 1100 vuotta oli kulunut siitä, kun silloisesta Ruotsista lähetettiin (v. 829) lähetystö Ranskan kuninkaan Ludvik hurskaan luo pyytämään, että sieltä etelästä lähetettäisiin kristittyjä pappeja heidän maahansa saarnaamaan kristinuskua. Pohjoismaat olivat silloin vielä pakanuuden vallassa ja osaksi pohjoisosat Keski-Eurooppaakin. Tanskaanikin oli vasta vähää ennen alkanut saapua kristinnsko, jonka ensimmäisenä tuojana mainitaan maanpaossa ollut Tanskan kruunun tavottelija Harald, mikä maanpaosta tullessaan v. 826 toi mukanaan kaksi lähetysaarnajaa, toisena munkki Ansgarius.

Kristinnsko länsimailla oli silloin luonnollisesti yksistään roomalaiskatolista. Sen edustajiksi ja levittäjiksi lähetti Ludvik hurskas jo lähetystön mukana Ruotsiin kaksi lähetysaarnajaa, joista toinen oli edellään mainittu munkki Ansgarius ja toinen munkki Withmar. Matkalla joutuivat saapujat ryöstöretkeilijäin käsiin, jotka anastivat heiltä Ludvik hurskaan Ruotsin kuninkaalle Björnille lähettämät lahjatkin. Itse he kuitenkin pääsivät perille myöhään syksyllä 829 ja saapuivat Ruotsin silloiseen kuningaskaupunkiin Birkaan, joka sijaitsi Björkön saarella Mälärjärven lähellä nyk. Tukholmaa ja joka kaupunki oli silloin myös suuri kauppakeskus Ruotsissa. Kuningas Björn otti heidät ystävällisesti vastaan ja yksi kuninkaan neuvonantajista antoi kastaa jo itsensä kristinuskoon. Hän antoi myös saapuneiden munkkien rakentaa ensimmäisen kirkon Ruotsiin sekä ruveta muuten vaikuttamaan uskonsa hyväksi. Pian syntyiikin ensimmäinen, pieni seurakunta Björkön saarelle, ja puolentoista vuoden ajan sai Ansgarius seuralaisensa kanssa vaikuttaa maassa, kun-

*Aunuksen vapaustaistelun kymmenvuotismuisto:
Tuulosen kylä Tuulosjoen varrella rikottuine siltoineen.*

nes hänet kutsuttiin takaisin, Hampurin seudun arkkipiispaksi Saksassa ja samalla paavin lähettilääksi pohjoismaita varten.

Vaivaa ja vastusta oli työ uuden uskon levityspaikassa, Ruotsissa, jossa pakanallisilla papeilla oli vielä valta ja voima sekä vankka yhteiskunnallinen asema. Pianpa Ansgariuksen lähdettyä tämä usko sieltä tyrehtyikin, kansa nousi vastaan, yksi uusista lähetysaarnajista surmattiin j. n. e. 850-luvulla tuli Ansgarius kuitenkin takaisin Ruotsiin ja silloin hänen työllään oli parempaa menestystä. Hän tuli Birka-kaupunkiin ja toimi siellä sekä kristinuskon saarnaajana että myös maallisen vallan lähettiläänä. Ruotsin uusi kuningas Olof oli myötätuntoinen kristinuskolle ja antoi kansankokouksen suostumuksella luvan ryhtyä uuden opin levitykseen. Maahan tuli uusia pappeja, ja vaikka Ansgarius taas matkusti Saksaan, jäi hänen työnsä jatkajia ja opille jalansijaa maassa, ja sitä mukaa tämä levisi ja juurtui edelleen.

Näin tuli kristinuskon alku Ruotsin kansalle. — Vertauksen vuoksi mainittakoon, että Venäjällä kristinnsko kreikkalaiskatolisessa muodossa Kreikasta päin tullen alkoi orastaa vasta 900-luvulla ja Vladimir suuri otti kasteen Kijevissä vasta v. 988, siis 160 vuoden jälkeen siitä, kun Ansgarius saapui ensi kerran Ruotsiin; ja Kyrilloksen ja Methodioksenkin työ pohjoisten länsi-slaavien keskuudessa (Böömissä ja Määrissä) alkoi vasta v. 863.

Karjalan Sivistysseura, jonka johtokuntaan joht. P. Mattinen on koko ajan kuulunut ja toiminut sen monivuotisena rahastonhoitajana, toi lähetystönsä kautta hänelle kauniin pergamenttikantisen adressin, jossa oli esitettyä seuran kiitos pitkäaikaisesta uutterasta työstä sekä painettuna omistusruno. — Karjalan ulkomaisen valtuuskunnan puolesta tuotiin kukkaislähetys.

Heti aamupäivällä merkkipäivän viettäjä lahjoitti Kar-

jalan Sivistysseuralle suuremman summan pohjavaroiksi erityiseen perustamaansa rahastoon, jota hän ilmoitti myöhemmin kartuttavansa.

Iltapäivällä jatkuivat juhlallisuudet juhlijän kauniilla kesäaunalla, jossa lukuisat puhujat toivat esiin kunnioituksen ja kiitoksen tunteitaan sekä tunnustuksensa juhlijän vaatimattomasta, hartaalle työlle omistetusta luonteesta ja miellyttävästä persoonallisuudesta.